

MAIG/2000

Revest o Carlos G. Expresati. Porcar Montoliu, después de unos comienzos calificados como «garcilasistas», se eleva posteriormente a través de su propia voz, en busca de raíces más profundas que merecieron los elogios de Gabriel Celaya, Vicente Aleixandre y de Bernat Artola Artola. De profundas convicciones cristianas, su poesía refleja también la influencia de grandes autores de su tiempo, que sirven de introducción a sus poemas, como será el caso de los *Cuatro cuartetos* de T. S. Eliot, y que pasan de aquel primer lirismo despreocupado a las profundas interrogaciones sobre la condición humana y su inexorable destino, fruto tal vez de persistente y tenaz tuberculosis que acompañó a este escritor prácticamente toda su vida. Esa desazón vital le lleva a elaborar duros poemas donde abole la belleza academicista y su palabra cobra una aspereza dura y dolorida, que le valió su presencia en diversas antologías sobre poetas españoles realizadas en el Estado francés. Así, algunos de sus poemas más memorables serán los más desesperanzados y desgarradores, por ejemplo: *Oda mixta al gusano* o *Las cuatro tablas*, donde escribe: *Vivir es dividir la propia muerte / para obtener absurdos coeficientes: / ¡ay, polvo dividido de la nada!* El libro se cierra con las escasas concesiones que Porcar Montoliu concedió a la prosa: un centenar de greguerías y algunos artículos de crítica literaria desde la revista *Mijares*, que él mismo animó a través de la Castellonense de Cultura. Desesperanzado dejó de escribir en 1966. Sólo ahora se ha recuperado su memoria.

ANTONI ALBALAT SALANOVA

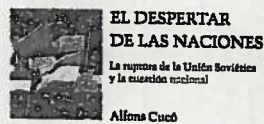
Tan a prop i tan lluny

El despertar de las naciones. Alfons Cucó. *La ruptura de la Unión Soviética y la cuestión nacional.* Alfons Cucó. PUV, València, 1999.

AQUEST nou estudi de Cucó, cate- dràtic d'Història Moderna i antic parla- mentari socialista, es dedica a analitzar -amb una visió crítica i una documentació impecables- l'evolució històrica de les nacionalitats que es trobaven política- ment circumscrites a l'URSS. En la intro- ducció, on se'ns mostra la dificultat de definir un concepte com «nacionalisme»,

l'autor estableix l'objectiu de l'obra: «aportar algunos datos, ideas y reflexiones sobre todo este mundo volcánico [el de les nacions de l'antiga URSS]». El cos princi- pal està format per quatre capítols, que se centren ja en referències ben concretes. El primer (*La URSS: cohesión y dispersión nacional*) pretén donar una visió pano- ràmica de l'actitud del règim comunista envers aquestes altres nacionalitats; s'hi assenyalen dues tendències: el marxisme- leninisme (que defensava la tesi de la «fusió» -això és, l'eliminació dels trets dis- tintius de les nacionalitats no russes en benefici dels de la nacionalitat russa) i l'austro-marxisme (el respecte a les nacionalitats distintes). És sobretot la primera tendència, molt accentuada per Stalin, la que millor defineix la relació devoradora de la l'URSS envers les repúbliques bàltiques -Lituània, Estònia i Letònia, on predomina un conflicte con- tra la russificació (cap. II)-, les d'Àsia Central i el Caucas -on predominen els conflictes interns a causa dels desastrosos moviments migratoris imposats pel règim (cap. III)- i la d'Ucraïna -on la llengua pròpia només hi era permesa si s'escrivía amb les grafies del rus (cap. IV). La mort de 17.000 turcs durant una migració o la coneguda catàstrofe de Txernòbil són només dues de les moltes conseqüències nefastes d'aquesta política d'autoritaris- me. Les conclusions parlen de l'actual guerra de Txetxènia, s'atreveixen a pro- nosticar un conflicte semblant a Kazà i, amb una anàlisi dels últims moviments de Borís Ieltsin, acaben alertant sobre el reforçament d'una actitud imperialista que els governs russos han mantingut sempre, tant abans del comunisme -amb els tzars- com durant i després d'aquest.

FELIP TOBAR

La mirada de l'altre

Dones i llenguatge: una mirada masculina. R. Morant, M. Peñarroya i J. Tornal. València, Editorial Denes, 1999.

RICARD Morant, Miquel Peñarroya i Júlia Tornal remarquen com una mateixa frase pot significar dues coses ben dife- rents segons el sexe de la persona a qui es refereix. *Dones i llenguatge* tracta d'esbri- nar si hi ha una mirada masculina dife- rent de la femenina en la comunicació lingüística. El llibre segueix el recorregut vital de les dones i dels homes a través de llurs manifestacions lingüístiques i ana- litza com afecten en l'àmbit familiar, amorós i laboral. Però el que els autors pretenen no és només presentar un re- guitzell d'exemples més o menys il·lus- tratius, sinó fer saltar la llebre dels preju- dicis masculistes. Per això, el llibre aporta exemples de com des del mateix moment del naixement sembla necessari dotar el nadó d'una imatge que permeta la identi- ficació sexual. D'ací que comencen per abordar el món infantil, les faldilles i els pantalons i les variants que conformen el feminolecte. A més, s'hi destaca com l'e- volució del vestit en les últimes dècades ha diluït les diferències fins l'aparició del concepte de roba unisex i, en aquest sen- tit, els texans han fet molt per la igualtat de sexes i constitueixen un símbol de l'e- mancipació femenina.

Fins ací l'estudi se centra en l'aparença física estàtica, però el conjunt de gestos manifesta sentiments i pensaments que fan més expressiu el llenguatge. Cal tenir en compte com el que en realitat denoten els gestos és la manca de competència lingüística, però hi trobem igualment una retafila de compliments. En l'actualitat no